

EDUCATIO®

PEDAGÓGIA SZOCIOLÓGIA HISTÓRIA ÖKONÓMIA PSZICHOLÓGIA POLITOLÓGIA

MENEDZSERIZMUS

„EGYETEMVÁLLALAT” ÉS MENEDZSERIZMUS	461	<i>Kozma Tamás</i>
AZ EGYETEM ÉS AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓ	472	<i>Voldemar Tomusk</i>
MENEDZSERIZMUS-KRITIKA AZ ANGOL FELSOROKTATÁSBAN	482	<i>Kováts Gergely</i>
A BOLOGNA PIRAMIS	498	<i>Hrubos Ildikó</i>
A HALLGATÓI MOBILITÁS ESETE A BOLOGNA-FOLYAMATTAL	509	<i>Ulrich Teichler</i>
ADATOK AZ OKTATÁSPOLITIKA ÉS A KUTATÁS KÖZTI TÉRBEN	521	<i>Veroszta Zsuzsanna</i>
LEBILINCSELŐ REFORMOK	535	<i>Török Balázs</i>
KOMPETENCIA A KÖZOKTATÁSBAN	550	<i>Chrappán Magdolna</i>

EDUCATIO® INTERDISZCIPLINÁRIS SZEMLE AZOK SZÁMÁRA, AKIK AZ OKTATÁS TÁRSADALMI ÖSSZEFÜGGÉSEIT KERESIK

HUSZADIK ÉVFOLYAM NEGYEDIK SZÁM ♣ 2011 – TÉL ♣ MEGJELENIK NEGYEDÉVENKÉNT

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

FŐSZERKESZTŐ-HELYETTESEK: CSÁKÓ MIHÁLY ÉS FEHÉRVÁRI ANIKÓ

E SZÁM TANULMÁNYAIT SZERKESZTETTE: VEROSZTA ZSUZSANNA ÉS KOZMA TAMÁS
LEKTORÁLTA: TAMÁS PÁL

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

BAJOMI IVÁN, BIRÓ ZSUZSANNA HANNA (*VALÓSÁG*), CSÁKÓ MIHÁLY, FEHÉRVÁRI ANIKÓ
(*KUTATÁS KÖZBEN*), FORRAY R. KATALIN, HRUBOS ILDIKÓ, LUKÁCS PÉTER,
NAGY PÉTER TIBOR, POLÓNYI ISTVÁN, SÁSKA GÉZA, TOMASZ GÁBOR (*SZEMLE*)

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: 1055 BUDAPEST, SZALAY UTCA 10-14.
TELEFON, FAX: (06-1) 235-7200

AZ EDUCATIO NEGYEDÉVES FOLYÓIRAT, ÉVENTE KÖZEL HATSZÁZ OLDALON,
ÖTVEN NYOMDAI ÍVEN, MINTEGY NYOLCVAN SZERZŐI ÍV KÖZREADÁSÁRA VÁLLALKOZIK.
LAPUNK KAPHATÓ A KIADÓBAN ÉS AZOKBAN A FŐVÁROSI KÖNYVESBOLTOKBAN, AMELYEK
FOLYÓIRATOK ÁRUSÍTÁSÁVAL IS FOGLALKOZNAK ÉS ELFOGADTÁK LAPUNKAT,
ILLETVE KÖZVETLENÜL IS MEGRENDELHETŐ AZ EDUCATIO HONLAPJÁN KERESZTÜL:
[HTTP://WWW.EDU-ONLINE.HU](http://www.edu-online.hu)
ELŐFIZETHETŐ KÖZVETLENÜL A KIADÓ CÍMÉN. AZ ELŐFIZETÉS DÍJA EGY ÉVRE 4896 FT.

EDUCATIO®

QUARTERLY REVIEW OF SOCIAL SCIENCES

FOCUSED ON EDUCATION

EDITOR IN CHIEF: TAMAS KOZMA

THE JOURNAL IS PUBLISHED FOUR TIMES A YEAR (600 PAGES).

POSTAL ADDRESS: H-1055 BUDAPEST, SZALAY UTCA 10-14., HUNGARY

ANNUAL SUBSCRIPTION: \$ 300 ON SURFACE DELIVERY OR \$ 450 BY AIR
(OR THE EQUIVALENT IN ANOTHER CURRENCY), TO ANY ADDRESS.

ORDERS MAY BE PLACED TO OUR POSTAL ADDRESS OR DIRECTLY THROUGH OUR WEBSITE

[HTTP://WWW.EDU-ONLINE.HU](http://www.edu-online.hu)

PLEASE, MAKE THE CHEQUE PAYABLE TO OFI, EDUCATIO.

E SZÁM MEGJELENÉSÉT A TÁMOP 4.2.1.B-09/1/KMR-2010-0005 PROJEKT TÁMOGATTA.

© Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, 2011. Minden jog fenntartva.

ISSN 1216-3384

Felelős kiadó: az Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet főigazgatója

Nyomdai munkák: Szerif Kiadó

Tipográfia: font.hu

E szám tanulmányainak szerzői

KOZMA TAMÁS – prof. emeritus, DE ♡ VOLDEMAR TOMUSK – igazgató, Open Society Institute, London ♡ KOVÁTS GERGELY – egyetemi tanársegéd, BCE ♡ HRUBOS ILDIKÓ – prof. emerita, BCE ♡ ULRICH TEICHLER – prof. emeritus, INCHER, Kassel ♡ VEROSZTA ZSUZSANNA – vezető elemző, Educatio Nonprofit Kft. ♡ TÖRÖK BALÁZS – tudományos főmunkatárs, OFI – Kutatási Központ ♡ CHRAPPÁN MAGDOLNA – intézetigazgató, főiskolai docens, DEBTK ♡ BITTER MIHÁLY – Budapest ♡ KOVÁCS EDINA – PHD-hallgató, DE ♡ FEHÉRVÁRI ANIKÓ – tudományos főmunkatárs, OFI ♡ DOBOS ÁGOTA – igazgató, BCE IOK ♡ NÓGRÁDI ANDRÁS – PHD-hallgató, ELTE TÁTK ♡ ÁMON KATA – PHD-hallgató, BCE ♡ RAB ÁRPÁD – igazgató, BME ITTK ♡

(a tartalommutató folytatása)

VALÓSÁG -----	561
Interjú <i>Gajduschek György</i> szociológus-politológussal és <i>Halász Gábor</i> oktatáskutatóval	
KUTATÁS KÖZBEN -----	573
Egy vidéki főiskola fejlesztési stratégiája (<i>Bitter Mihály</i>) – A tanárképzés harmadik ciklusa – kérdések és lehetőségek (<i>Kovács Edina</i>) – Szerkezeti átalakulások a közoktatásban (<i>Fehérvári Anikó</i>)	
SZEMLE -----	595
A közmenedzsmentről kritikusan (<i>Dobos Ágota</i>) – New Public Management és a német közigazgatás (<i>Nógrádi András</i>) – Menedzserek vagy tudományos munkatársak? Az új menedzserizmus hatásai a brit felsőoktatásra (<i>Ámon Kata</i>) – Segédlet az e-kormányzat megértéséhez és racionalizálásához (<i>Rab Árpád</i>)	
SUMMARY -----	605

SZERZŐINKHEZ

Az *Educatio*[®] minden tárgyilagos álláspontnak helyet biztosít. Minden közleményért szerzője felel. A beérkező kéziratokat megőrizzük.

Az elfogadott kéziratok *copyrightja* a folyóiratot kiadó Oktatókutató és Fejlesztő Intézeté, hacsak szerződés erről másként nem rendelkezik. A tartalmat nem érintő kisebb változtatások és a lap arculatához való igazítás jogát a szerkesztőség fenntartja. A beküldött dolgozatokkal akkor áll módunkban érdemben foglalkozni, ha azok terjedelme nem haladja meg az egy szerzői ívet (40 000 karakter), és két nyomtatott példányban érkezik (elégséges oldalmargóval, lapszámozva). Külön lapon kérjük mellékelni a dolgozat egy-két bekezdésnyi kivonatát és a szerző fontosabb adatait (ahogyan szerzőink között definiálni szeretné magát, a szerződéskötéshez szükséges személyi adatokat és azt a címet, ahová a kefelevonatot kéri). Elektronikusan is kérjük az állományt (adathordozón vagy elektronikus postafiókunkba). Ha a dolgozat ábrát is tartalmaz, kérjük külön lapon mellékelni, a folyóirat tördelési méretének megfelelően (színes ábrákkal egyelőre sajnos nem tudunk mit kezdeni), grafikon esetén az adatokat is kérjük. A hivatkozásokra, lábjegyzetekre nézve formai kikötésünk nincs, azokat átszerkesztjük a lap tipográfiájának megfelelően.

A kefelevonatokat elküldjük, hogyha erre elégséges idő marad. A javított példányokat három napon belül kérjük visszajuttatni, e határidőn túl nem áll módunkban a szerzői javításokat elvégezni. Jelentősebb változtatásokat nem tudunk elfogadni.

EDDIGI SZÁMAINK

- 1992/1 ♣ ISKOLA ÉS EGYHÁZ
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 1992/2 ♣ PÉNZ – PIAC – ISKOLA
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 1993/1 ♣ MUNKANÉLKÜLISÉG
ÉS OKTATÁS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1993/2 ♣ KISEBBSÉGEK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
- 1993/3 ♣ FELSŐOKTATÁS
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS
- 1993/4 ♣ PEDAGÓGUSOK
SZERKESZTŐ: SZABÓ LÁSZLÓ TAMÁS
- 1994/1 ♣ MÉRLEG, 1990–1994
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 1994/2 ♣ VEZETŐK
SZERKESZTŐ: DRAHOS PÉTER
& GÁL FERENC
- 1994/3 ♣ TANTERV
SZERKESZTŐ: SZEBENYI PÉTER
- 1994/4 ♣ TANKÖNYV
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 1995/1 ♣ ÖNKORMÁNYZATOK
SZERKESZTŐ: HALÁSZ GÁBOR
& NAGY MÁRIA
- 1995/2 ♣ IFJÚSÁG
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN
- 1995/3 ♣ VIZSGÁK
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 1995/4 ♣ ELIT
SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY
- 1996/1 ♣ SZAKKÉPZÉS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1996/2 ♣ ISKOLASZERKEZET
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 1996/3 ♣ NŐK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
- 1996/4 ♣ EURÓPA
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& SZIGETI MIKLÓS GÁBOR
- 1997/1 ♣ HÁTRÁNYOS HELYZET
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1997/2 ♣ ISKOLÁN KÍVÜLI KÉPZÉS
SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA
- 1997/3 ♣ RÉGIÓK
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA
- 1997/4 ♣ INTERNET
SZERKESZTŐ: CZEIZER ZOLTÁN
- 1998/1 ♣ MÉRLEGEN
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 1998/2 ♣ MENTÁLHIGIÉNÉ
SZERKESZTŐ: PAKSI BORBÁLA
- 1998/3 ♣ PÁLYAVÁLASZTÁS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1998/4 ♣ NAT
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS
- 1999/1 ♣ FELNŐTTOKTATÁS
SZERKESZTŐ: HINZEN, HERIBERT
- 1999/2 ♣ CIGÁNYOK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
- 1999/3 ♣ MINŐSÉG
SZERKESZTŐ: HORVÁTH ZSUZSANNA
- 1999/4 ♣ AGRESSZIÓ
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN
& LISKÓ ILONA
- 2000/1 ♣ FELSŐOKTATÁS,
TÖMEGOKTATÁS
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
& POLÓNYI ISTVÁN
- 2000/2 ♣ KISEBBSÉGEK
KÖZÉP-EURÓPÁBAN
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& RADÁCSI IMRE
- 2000/3 ♣ TANKÖNYV
SZERKESZTŐ: SOMLAI PÉTER
- 2000/4 ♣ NYELVTUDÁS,
NYELVOKTATÁS
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA
- 2001/1 ♣ OKTATÁS – POLITIKA
– KUTATÁS
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 2001/2 ♣ FOGYATÉKOS FIATALOK
SZERKESZTŐ: ILLYÉS SÁNDOR
- 2001/3 ♣ ÉRTÉKEK
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 2001/4 ♣ EZREDFORDULÓ
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 2002/1 ♣ MÉRLEGEN, 1990–2002
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 2002/2 ♣ DIPLOMÁSOK
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2002/3 ♣ CSALÁD
SZERKESZTŐ: SOMLAI PÉTER

- 2002/4 ♪ TANESZKÖZPOLITIKA
SZERKESZTŐ: GÁL FERENC
- 2003/1 ♪ FELSŐOKTATÁSI REFORMOK
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
& POLÓNYI ISTVÁN
- 2003/2 ♪ FELVÉTELI
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2003/3 ♪ E-LEARNING
SZERKESZTŐ: TÖRÖK BALÁZS
- 2003/4 ♪ EURÓPAI UNIÓ
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
- 2004/1 ♪ ALTERNATÍV OKTATÁS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
& TOMASZ GÁBOR
- 2004/2 ♪ MŰVELTSÉG
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2004/3 ♪ PEDAGÓGUSKÉPZÉS
SZERKESZTŐ: NAGY MÁRIA
- 2004/4 ♪ POLITIKAI SZOCIALIZÁCIÓ
SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY
- 2005/1 ♪ BUDAPEST
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2005/2 ♪ HALLGATÓI MOBILITÁS
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
- 2005/3 ♪ EGYHÁZAK ÉS OKTATÁS
SZERKESZTŐ: PUSZTAI GABRIELLA
& RÉBAY MAGDOLNA
- 2005/4 ♪ ÓVODÁK
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
& TÖRÖK BALÁZS
- 2006/1 ♪ MÉRLEG, 2002–2006
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& LISKÓ ILONA
- 2006/2 ♪ KÉPZÉS ÉS MUNKAERŐPIAC
SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
& GYÖRGYI ZOLTÁN
- 2006/3 ♪ ÖTVENHAT
SZERKESZTETTE: NAGY PÉTER TIBOR
& SÁSKA GÉZA
- 2006/4 ♪ VÁLTOZÓ EGYETEM
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
- 2007/1 ♪ ELŐÍTÉLETEK
SZERKESZTŐ: ERŐS FERENC
- 2007/2 ♪ EKVIVALENCIÁTÓL
A KOMPETENCIÁIG
SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN

- 2007/3 ♪ FELSŐOKTATÓK
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2007/4 ♪ TÁRSADALMI NEMEK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
& KÉRI KATALIN
- 2008/1 ♪ MINŐSÉGÜGY
A FELSŐOKTATÁSBAN
SZERKESZTETTE: POLÓNYI ISTVÁN
- 2008/2 ♪ INFORMÁLIS TANULÁS
SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA
- 2008/3 ♪ VESZÉLYES ISKOLA
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2008/4 ♪ TÁMOGATÓ PROGRAMOK
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
- 2009/1 ♪ FELSŐOKTATÁS
ÉS TUDOMÁNYPOLITIKA
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
& POLÓNYI ISTVÁN
- 2009/2 ♪ TEHETSÉG
SZERKESZTŐ: BALOGH LÁSZLÓ
- 2009/3 ♪ A „BOLOGNAI TANÁRKÉPZÉS”
SZERKESZTŐ: PUKÁNSZKY BÉLA
- 2009/4 ♪ RENDSZERVÁLTÁS
ÉS OKTATÁSPOLITIKA, 1989–2009
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2010/1 ♪ MÉRLEG 2006–2010
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 2010/2 ♪ FIATALOK
SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ
& SZEMERSZKI MARIANNA
- 2010/3 ♪ FELSŐOKTATÁS
ÉS FOGLALKOZTATHATÓSÁG
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
- 2010/4 ♪ OKTATÁS ÉS POLITIKA
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
- 2011/1 ♪ IDEOLÓGIÁK
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2011/2 ♪ KÜLFÖLDIEK
SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
- 2011/3 ♪ ÁTALAKULÓ SZAKMÁK
SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ
- 2011/4 ♪ MENEDZSERIZMUS
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& VEROSZTA ZSUSZANNA

